

בעניין:

_____ **סמארה**, מס' דרכון ירדני
מוחזק באגף החקירות בבית מעצר קישון

ע"י ב"כ עוה"ד סיגי בן ארי (מ.ר. 37566) ו/או יוסי
וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או לינה אבו-מוך זועבי (מ.ר.
33775) ו/או שירין בטשון (מ.ר. 32737) ו/או חוה מטרס-
עירון (מ.ר. 35174) ו/או גיל גן מור (מ.ר. 37962)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

מפקד בית מעצר קישון
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה

המשיב

עתירת עצור

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיב לבוא וליתן טעם כדלקמן:

- א. מדוע הוא מחזיק בעותר בבית המעצר קישון מבלי לרושמו במקום מעצרו בניגוד לדין.
- ב. מדוע הוא מחזיק את העותר, עצור עד תום ההליכים, באגף החקירות אשר בבית מעצר קישון, בו מופרות זכויותיו על פי דין.

בקשה לדיון דחוף

בית המשפט מתבקש לקבוע דיון דחוף בעתירה. בעתירה מלין העותר על אי רישומו ועל תנאי החזקתו בבית מעצר קישון תוך פגיעה קשה בזכויות המוקנות לו בדין. הניסיון מלמד כי בקביעת מועד דיון, מתייתר הסעד המבוקש בעתירה. לפיכך, מתבקש בית המשפט הנכבד להיעתר לבקשה.

ואלה נימוקי העתירה

העותר וההליכים המשפטיים בעניינו

1. העותר, יליד 1982, ללא תעודת זהות, נעצר ביום 9.11.2004 ומאז הוא מוחזק באגף החקירות של שירות הביטחון הכללי, בבית מעצר קישון, הנמצא תחת פיקודו של המשיב.
2. במשך 29 יום, החל מיום 10.11.2004 ועד יום 8.12.2004, היה מנוע העותר מלהיפגש עם עורך דינו על פי צווים שהוצאו על ידי הממונה על החקירה ורמ"ח חקירות בשב"כ מנימוקים של טובת החקירה.
3. החל מיום 16.11.2004 ועד יום 4.1.2005 הוארך מעצרו של העותר 3 פעמים בבית המשפט הצבאי שומרון לצרכי חקירה והגשת כתב אישום. החל מיום 14.1.2005 ועד ליום 27.1.2005 הוארך מעצרו שלוש פעמים נוספות בבית המשפט הצבאי בשומרון לצורך הגשת כתב אישום.
4. ביום 27.1.2005 הוגש כנגד העותר כתב אישום חלקי במסגרת תיק 1218/05 בבית המשפט הצבאי בשומרון והעותר נעצר עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים כנגדו.
העתק ההחלטה על מעצר העותר עד תום ההליכים מצורף כנספח **1/ע**.
5. ביום 7.3.2005 הוגש כנגד העותר כתב אישום מתוקן.
6. בדיון שנערך בעניינו ביום 14.3.2005 בבית המשפט הצבאי בשומרון לא נכח העותר, כנראה בשל אי היכולת לאתר את מקום מעצרו.
העתק פרוטוקול הדיון מיום 14.3.2005 מצורף כנספח **2/ע**.

אי רישום העותר במקום מעצרו

7. המוקד להגנת הפרט הוא ארגון זכויות אדם, אשר בין שאר פעולותיו הוא מסייע לתושבי השטחים באיתור מקום החזקתם של עצורים שנעצרו על ידי כוחות הביטחון של ישראל. ראה למשל פסק הדין בבג"צ 6757/95 חירבאוי נ' מפקד כוחות צה"ל באזור, תק-על (1)96, 103.

8. בתאריך 6.3.2005 פנה המוקד להגנת הפרט למשל"ט הכליאה הצה"לי בבקשה לאיתור העותר. יומיים אחר כך, בתאריך 8.3.2005 בשעות הבוקר, נתקבלה תשובה ממשל"ט כליאה שהנ"ל לא אותר. בו ביום, נתקבלה תשובה נוספת ממשל"ט כליאה ובה נמסר שהנ"ל אותר ונמצא בבית המעצר קישון.
9. למחרת, ביום 9.3.2005, פנה המוקד להגנת הפרט טלפונית לבית מעצר קישון על מנת לתאם פגישת עורך דין מטעמו עם העותר. התשובה שהתקבלה מהרישום היא שהנ"ל אינו רשום במערכת ואינו נמצא אצלם. גם הגב' אילנה איבגי, ממחלקת האסיר בשב"ס אישרה כי שם העותר אינו מופיע במסוף שב"ס. בעקבות תשובות אלה, פנה המוקד להגנת הפרט אל רס"ן מוריס הירש, מהפרקליטות הצבאית לאיו"ש ואזח"ע, אשר אישר ביום 10.3.2005 כי העותר נמצא בבית המעצר קישון.
- העתק מכתבו של רס"ן מוריס הירש מצורף כנספח ע/3
10. בו ביום פנה המוקד בשנית למשל"ט כליאה על מנת לבחון שוב האם העותר רשום במערכת כעצור במתקן קישון. נמסר לנו שהוא אינו מופיע במערכת המחשב של משל"ט כליאה. פנייה נוספת לבית המעצר קישון נענתה בתשובה דומה.
11. בתאריך 11.3.2005 הגיע עורך דין מטעם המוקד להגנת הפרט לבית המעצר קישון על מנת לבקר את העותר. עם הגיעו נמסר לו ששם העותר אינו רשום במערכת ולפיכך הוא אינו עצור במקום. רק המתנה ממושכת והתעקשותו של עורך הדין הובילה ל"גילוי" של העותר במקום.
12. ביום 22.3.2005, לאחר שהסתבר כי העותר טרם נרשם במקום מעצרו, פנתה ב"כ העותר למשיב בדרישה לרשום את העצור ולערוך בדיקה יסודית ומקיפה באשר לשאלה מדוע לא נרשם העותר ומדוע לא תוקן הליקוי עם היחשפו.
- העתק המכתב מיום 22.3.2005 מצורף כנספח ע/4
13. ביום 28.3.2005 שלחה ב"כ העותר תזכורת למשיב.
- העתק התזכורת מיום 28.3.2005 מצורף כנספח ע/5
14. פנייתה של ב"כ העותר למשיב לא נענתה.
15. נכון ליום 7.4.2005, העותר טרם נרשם במקום מעצרו. ביום זה הגיעה ב"כ העותר לבית המעצר קישון על מנת לבקר את העותר. ברישום נאמר לה, לאחר בדיקה במסוף, כי שם

העותר אינו רשום והוא אינו נמצא במקום. רק לאחר שעמדה ב"כ העותר על כך שהעותר עצור באגף החקירות בבית המעצר, אושר לה דבר מעצרו במקום ודרישתה לבקרו נענתה.

תנאי מעצרו של העותר בבית המעצר קישון

16. במהלך מעצרו באגף החקירות בבית המעצר קישון היה העותר מוחזק בכמה וכמה תאים. גודל התאים הוא כ-3.0X1.5 מ"ר ושוכנו בהם, בנוסף לעותר, שני עצורים נוספים לפחות.

17. בתאים אין חלון ולא חודר אליהם אור שמש. האוויר נכנס דרך ארובת אוורור והחדר מואר באמצעות שתי מנורות חשמל.

18. העותר והעצורים האחרים ישנו על מזרונים הפרושים על הקרקע.

19. השירותים בתאים אינם מופרדים משטח המגורים.

20. בתאים אין מקלחת. פעם או פעמיים בשבוע היה מגיע איש שב"כ ומציע לעותר ולעצורים האחרים להתקלח במקלחת הנמצאת מחוץ לתאים.

21. מאז הגיעו לאגף לא זכה העותר, ולו פעם אחת, לטיול יומי.

22. מאז מעצרו אין לעותר כל קשר עם משפחתו. אין מאפשרים לו לקבל ביקורים או לקבל ולשלוח מכתבים. פעם אחת בלבד, לאחר שנסתיימה חקירתו, הותר לעותר לצלצל לאימו.

23. העצור סובל מכאבי אוזניים. בקשתו החוזרת ונשנית להיבדק אצל רופא לא נענתה.

24. בעקבות שביתת רעב שנקט העותר במשך יומיים, הוא הועבר ביום 6.4.2005 לתא מספר 11 באגף החקירות. תא זה גדול יותר מן התאים בהם היה העותר עצור עד כה ושוכנו בו, בנוסף לעותר, עוד ששה עצורים, שלושה מהם, ככל היודע לו, עצורים עד תום ההליכים. תנאי המעצר בתא מספר 11 זהים לתנאים שתוארו לעיל בהבדל אחד: בתא זה נמצאת מקלחת. אין הפרדה בין השירותים והמקלחת בתא לבין שטח המגורים. שלושה מתוך שבעת העצורים בתא זה ישנים על מזרונים הפרושים על הקרקע וארבעת האחרים על מיטות.

תצהיר העותר מיום 7.4.2005 מצורף כנספח ע/6

25. זכויות היסוד של האדם בישראל עומדות גם לאסיר הכלוא בבית סוהר. שלילת חירותו של אדם באמצעות מאסר מביאה בהכרח להגבלה קשה על חופש התנועה שלו, אך אין בה כשלעצמה כדי להצדיק פגיעה בזכויות האדם הנוספות הנתונות לכל בר אנוש:

הלכה מושרשת היא עמנו כי זכויות היסוד של האדם "שורדות" גם בין חומות בית הסוהר ונתונות לאסיר (וכן לעציר) אף בתוך תא כלאו. יוצאות מכלל זה הן אך זכותו של האסיר לחופש תנועה, ששלילתה מן האסיר נובעת מכליאתו וכן מיגבלות המוטלות על יכולתו לממש חלק מזכויותיו האחרות; מהן מיגבלות המתחייבות משלילת חירותו האישית, ומהן מיגבלות שיסודן הוראה מפורשת בדין... הנחת היסוד היא, שסל זכויות האדם של האסיר מכיל את כל הזכויות והחרויות הנתונות לכל אזרח ותושב, למעט חופש התנועה שנשלל ממנו עקב המאסר" (עע"א 4463/94 גולן נ' שירות בתי הסוהר, פ"ד נ(4) 136, 153-152).

וראה גם:

בג"צ 337/84 הוקמה נ' שר הפנים, פ"ד לח(2), 826, 832.
בג"צ 540/84 יוסף נ' מנהל בית הסוהר המרכזי ביהודה ושומרון, פ"ד מ(1), 567, 573.
בש"פ 3734/92 מדינת ישראל נ' עזאזמה פ"ד מו(5), 72, 75.
בג"צ 365/97 קטלן נ' שירות בתי הסוהר, פ"ד לד(3), 72, 78.

26. בית המשפט קבע לא פעם כי שעה שסוגרים על אסיר את חומות הכלא, בית המשפט הופך להיות זה אשר מגן על זכויות האסיר באשר הוא אסיר:

"אכן בית המשפט הוא אשר שלח את האסירים אל בין החומות, אך עכשיו, כשהחומות סוגרות עליהם, בית המשפט הוא אביהם של האסירים" (עת"א 7440/97 מדינת ישראל נ' אבי גולן, פ"ד נב(1), 1, 8).

27. אין צורך להכביר מלים בדבר זכותו של עצור שמקום מעצרו יהיה ודאי וברור לכל. רישומו של עצור במקום מעצרו הוא תנאי הכרחי למימוש זכויותיו. רק כך יוכלו משפחתו ועורך דינו לברר עם האחראים על מקום המעצר מהו מעמדו, מצבו הבריאותי, תנאי מעצרו, האם ומתי ניתן להיפגש עימו וכדומה. רק כך יוכלו לפעול למען מימוש זכויותיו כעצור. אף זכותו של עצור להיות נוכח בהליכים המשפטיים המתנהלים נגדו תלויה ברישומו המסודר במקום מעצרו.

28. אי רישומו של העותר במקום המעצר פוגע קשות בזכויות הבסיסיות שלו ושל בני משפחתו. מערכת שלטונית שאינה מקפידה על רישום העצור במקום מעצרו ועל היכולת

לקבל אינפורמציה שוטפת על סמך רישום זה, אינה ממלאת את חובתה ומועלת בתפקידה.

29. בשל החשיבות העליונה שיש לרישומי של עצור במקום מעצרו עוגנה חובת הרישום בחקיקה ראשית. סעיף 4 לפקודת בתי הסוהר (נוסח חדש) תשל"ב-1971 קובע כי :

התקבל אדם לבית סוהר ידאג מנהל בית הסוהר שיירשמו בנוגע אליו הפרטים שנקבעו.

30. אי רישומו של העותר במקום מעצרו נמשך לפחות מיום 6.3.2005 ומהווה הפרה בוטה של החוק ושל זכויותיו. הפרה זו חמורה שבעתיים לאור אי תיקונה נוכח התרעותיה החוזרות ונשנות של ב"כ העותר.

31. באשר לתנאי המעצר, יטען העותר כי המשיב מחזיקו בניגוד להוראות סימן ב לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) התשנ"ו-1996 ובניגוד לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים)(תנאי החזקה במעצר) התשנ"ז-1997.

בתקנות אלה מוגדר בתקנה מס' 1 :

עצור החשוד בעבירות ביטחון – עצור בחשד לביצוע עבירות המנויות בסעיף 35(ב) לחוק, שטרם הוגש נגדו כתב אישום (ההדגשה של הח"מ).

על פי הגדרה זו, עם הגשת כתב האישום כנגד העותר, אין לסייג את זכויות העותר הקבועות בדין והסייגים המוזכרים בתקנה 22 לתקנות אינם חלים בעניינו.

32. בניגוד לקבוע בחוק סדר הדין הפלילי ובתקנות סדר הדין הפלילי, אין מוענקות לעותר הזכויות המוקנות לו בדין ובכלל זאת : מיטה, תנאי תאורה ואוורור סבירים, הפרדה בין המקלחת והשירותים לבין חלק המגורים בתא, טיול יומי מדי יום, ביקורי משפחה וטיפול רפואי.

מכל הטעמים הללו מתבקש בית-המשפט הנכבד להוציא צו על-תנאי כמבוקש בראש העתירה, ולאחר קבלת תשובת המשיב, להפוך את הצו להחלטי ולהשית על המשיב את הוצאות העותרות ושכר-טרחת עו"ד.

12 לאפריל 2005

סיגי בן ארי, עו"ד
ב"כ העותרים

(ת.ש.37617)